

استدینا

نومرو ۱۳

بچنبه

۴ کانون اول ۱۳۲۴

فرانسه و انگلتره پارلمنتوری

بر مقایسه عبرت

طبیعت ده هیچ بر حادثه معنی و حکمتدن معرا دکادر. تقویم عالمدن هر ابراق
جو ریله کجه آجیلان مالامال حقایق یگی بر درس عبرتدرکه سلسله تجلیات شئونه
بر فصل نوین علاوه ایدر.

انسانیت پک چوق خصوصاً آنده خلقی تقلید ایله مشدر. علمده ابداعات
بشریه دن ظن اولونان اصولده عن اصل کتاب خلقیدن، درس طبیعتدن
مقتبسدر. بسیطدن مرکه، جزءدن کله انتقال تحولات کونیه نك همان هر صحیفه سنده
کوزه چارپان ازلی بر قاعده اصولیه درکه انسانیتک کجیردیکی ادوار انقلابیه
اوزرنده دخی اساساً تأثیر مهینکی کوسترمکدن خالی قلمادی و احوال اجتماعیه
بشریه بدایه پک ساده، پک سطحی تبدلاته معروض ایکن عصرلر دورلر کجیکجه
قاریشیدی، اینجه له شدی، کتاب خلقتنک اک غامض اک معضل، اک رمز آلود
بر صحیفه سنی، دها طوغروسی بر فصلنی تشکیل ایله دی. حق بتون عالمک آهنگ
متحد انقلاباتی اینچنده بر استثنایه، بر استثنای غریب اسرار انکیزه بکزه دی.
بو جمله دن اوله رق قرن اخیر وبالخاصه بو قرنک صوک عصرلری سطح زمینی
طرف طرف، وقت وقت حکمت اجتماعک مسعود ویا مؤلم، امیدبخش و یا یأس آور،
علوی و یا سفلی فقط هر حالده شایان دقت، شایان عبرت پک چوق تجاربتنه،
حقایقنه جلوه گاه ایله دی. خریطه علمده منجمد شمایدن قطب جنوبیه، محیط
اطلاسیدن اوقیانوس کیره قدر اشکال سیاسیه واجتماعیه ملل او قدر متخالف،
متباین صفحه لره کیردی چیقدی، او یله تبدلات و تحولات فوق العاده ابراز
ایله دی که بو متوالی وحیرت فرما صفحات انقلابک ال دقتسز نظرلری، اک مراقب
فکرلری بیله استکناه اسرار و اسبابنه سوق ایتمه سی محال ایدی.

انقلابات واقعه نك وهله اولاده هیچ بر قاعده مطرده یه اثبات وفا ایتمه سی
خیلی کشمش افکاری موجب اولدی.

انسانلر بتون اصناف مخلوقاتك مطيع و منقاد اولدقلری قانون تكاملی تاميله تعقيب اتمه يورلر، علی الاكثر بو قاعده به عصيان ايدیورلر کي کورونیوردی . کاکلیت عظیمه یی تشکیل ایدن کائنات غیر عاقله نك تکامل عمومی و تدريجیسنده کوروان قطعیت و انتظام بو کاکلیت و احتشام ایچنده بر جزئیات غیر مرئییه، بر اصغریت اعظیمه وجوده کترین ذوی العقوله کنجسه قیریلدور، سکتیه اوغرایوردی . بر یر، طاقم طاقم نسللر بوزولیور، وجودلر کوچولیور، نفوس بشر آزالیور، ملکات جسمانیه و روحانیه مختل، منخسف اولیوردی . ترقیات و تکاملات ائم اکثریتله دوام اتمه یور، ایده مه یور، بر مدت پارلایان بویون، مادی معنوی ارتقا اعتلا ایدن بر ملت از زمان صوکره سونیور، کوچولیور، بوزولیوردی . تکامل و اصطفا نك فیض شامل و مستمری صانکه بو نحو تپرست، خودین عنصرک مداخله نظامسوزندن قاجیور، حتی اجتماعات بشر آره سنه کیرن حیوانات اهلیه بيله قانون تکاملدن جوق دفعه استفاده ایده مه یوردی .

مدققین حکما لك کزیده بر صنف مخلوقاتك طریق تکاملده اوغرایدی بو ضالته سائق اولان اسبابی پك جوق تحری ایتدیلر . طالع، تصادف، تأثیر محیط و زمان تاویلاتی بر جوق زمان مجاری افکاری اویالادی . صره سیله و نوبت نوبت مملکتلر، طبیعتلر، قابلیتلر، عادتلر، حتی دیانتلر اتهام و تبریه ایدلدی . بر آره لق :

« مطلقا ادراك و اختیار سوق سلیم طبیعی یی بوزیور، بشریتی شایر تان عرفانك الهامه و یردیکی خللدر »
دنیلدی .

اوت، بشریتك یکانه مدار مزیتی، فضیلت کزیده ناطقی سبب ضالاتی اولوق اوزره محکوم ایدلدی .

ادعای عقل و عرفان، غرور ذکا انسانی طبیعی لکدن چیقاریور، نشوء امتیاز هیئات اجتماعیه بشریه یی سائر مخلوقاتك یورودیکی یولدن آیریور، عمومیتك

فوقه عاديتك خارجنه چيقيم املی قوافل بشري ياكيدش واديله سوق ايدبور،
بونك ايجون جمعيات انسانيه مطرده، متين، دوامی بر تكامل كور ومله بور،
كور ومله بور نظريه سی بنی آدمه عادتاً حيوانيت عادييه رجوع و عودتی توصيه
ايتك استعدادینی كوستردی .

كاه ذروء اقبال و شرفدن بردنبره ساقط اولان بر هيئت بو نظريه اليه
بر برهان تأييد علاوه ايتدی .

كاه بر اعتلای ناكهانی ايله صدر شكوه و كاله يوكسه لن بر ملت او دستور
خزينه بر حجت ابطال چكدی .

حسدله، هوسله، حسدن هوسدن زياده احتياج بقا ايله احتياج كال ايله
انقلابات مللی تعقيبدن بر آن خالی قالمایان انظار تتبع همان هر سقوطك مزارينه،
هر اعتلاك نقطه تجلی واستقرارينه قوشه رق اسباب ادبار وعناصر اقبال افوامی
تخرييه چاليشمقدن خالی قلمادی . بوسی و انتقال، بو تفحص و استكشاف
عصر لردنبری دوام ايدبور. عصر متأخرده بر قات دها فعالیت كسب ايله دی .

هله بر مدتدر شععه ترقیاتی ايجنده يانمغه سونمكه باشلايان فرانسه، مئانت
تشكالاتی آئنده صارصیلدينی ازیلديکی حس ایدیلن آلمانیا، اتساع حدودی نسبتنده
كوچولن ضعیفلايان روسیه، يکيلکی مرتبه سنده اسکی طوران آمریقای جنوبی،
طاغیلدجه طوپالان انكلتره، آریلدجه قوتله ن مجتمه آمریقا، عصر لری
سنه لرده قطع ایدن ژاپونیا بتون اقوام عالمك مدبرین اموریخی، حکمای سیاستی
تأملات دورا دوره سوق ایتدی .

بالخاصه شو عمان موج انقلابده سمت توجه لری سلامتدن سطوتدن
زیاده فلا كته، نكته میل ایتش ملنلر بسبتون تلاش و اندیشه یه دوشیدلر .

عناصر حیات اجتماعیه نك اك مؤثرلرینه، اك فیض آورلرینه شه ملی بر نظارله
باقعه حتی ثروتدن، قوتدن، معرفتدن، مدیتدن بيله یيلمغه، قورقغه باشلایدلر .
طرف طرف :

بر وایلا « ملنلری شائیرتان، اخلاق سزلفه سفاهته اضمحلاله كوتورن

پارمدر. ایشته روما! دیدی .

بر اینن نظم «قوای اجتماعیه اقوامی قیران، بقای امی موازنه عالمی تهلکویه
تترلزله اوغرانان طوپدر، تفکدر، اردودر، دوتنمادر. ایشته آلمانیا! شکایتی
اظهار ایتدی .

برنوحه تکاسل «علمک، معرفتک، کتابک، مکتبک غایه سی غرور و تکبردر،
نظریاته استلادر، سعی و عملدن عزم و فعالیتدن تباعد و تنافردر. ایشته فرانسه!
ادعائنده بولوندی .

بر فغان اضطراب «مدینتک غایه سی نفع خاص ایچون ضرر عامی، ذوق
اقلیت ایچون محنت اکثری اختیار ایتمکدر. طبیعی بر سعادت جملی، صنعی،
آرامسوز بر دبدبیه فدا ایله مکدر. ایشته شرق، ایشته غرب! ایشته بدایت،
ایشته مدینت! ملاحظه سی سرد ایلدی .

بتون بو این و آن، بو قیل و قال مدید و مشکدرکه بو کون عقلای عالمی
هر بحثدن، هر مسئله دن زیاده مشغول ایدور. هله سکزاون سنه در فرانسزلی،
آنغلو ساقسونلرک غلبه اقبالی و فرانسه نك سیل اضمحلالی قارشیدنده فرانسه
اجتماعیون حکما سی درین درین، آجی آجی دوشوندورور.

•••

نه دینیرسه دینسین هر حالده شوقوم فطینک — ولو فعلیاتدن زیاده نظریاتده —
بارقه دهاسنه، نفوذ عمیق ذکاسنه دلیل اولان بو دوشونجه لر بو اندیشه لر
بتون عالم انسانیت ایچون، محتاج تکامل و ترقی هر ملت ایچون درس عبرت
التهاد ایدلسه کرکدر .

بو وادیده «دمه وان» ک، او دهای نافذ و دقائق ینک کاشفانه بر اجتهاد
معرفته جغرافیای اجتماعی مباحثه دأر نا کهان آجدینی قیمتلی صحائب جدأ
برر خزینه در.

براز مبالغه یه میل ایتمکه برار «طرق انسالک مللنده»، «بو کونکی
فرانسز لرنده»، «آنغلو ساقسونلرک اسباب تفوقنده» فرانسه ملتک سالک اولدینی

طریق اجتماعی بتون ماهیت حزن انگیزیله، عواقب مؤلمه سیله تصویر و تحلیل ایدن، انکثره و فرانسه تشکیلات سیاسیه واجتماعیه سی آرهنده بر مقایسه عبرت یوروتن بیانات شدیدسی یالکیز او مملکتده دکل بتون عالم مدینتده عظیم بر حرکت فکریه بی انتاج ایلمه مشدر.

«ژول لومتر»، او منتقد شهر بو حقایق خجیمه قارشیدسنده بر بکای الیم اعترافی آکدیران مقاله، مشهوره سنده دیورکه :

«اوت، شو تحلیل ایدن آکلاشیلان، مع التأسف مقبع و مؤلم بر صورته
 «آکلاشیلان حقیقت آنفلو ساقسون عرقنک اجتماعاً، سیاست، تجارت، صنعة،
 «اقتصاداً، اخلاقاً تفوق خارق العاده سیدر. بزم ضعفمز، سفالتمز، هیچلکمزدرد.
 «تیار و جیلر مرکز، آشجیلر مرکز تفوق فرانسیه نجات ورها ویرمز. بلکه
 «صنایع نفیسجه غلبه مز، تفوقز بیله بر دارات بی فائده دن عبارتدر.
 «هر شیمیزی، بتون تشکیلات سیاسیه واجتماعیه مزی دوزلته لی، بزده اولمایان،
 «آنفلو ساقسونلرده بولونان فضائی مزیاتی همان، بلا توقف، بلا تأخر آلمالی یز...»
 مشهور «فرانسیس سارسی» بالخاصه فرانسه نك مجلس مبعوثانیله انکثره نك
 عوام قاره سنی تشکیل ایدن عناصر سیاسیه آرهنده کی فرق بینی شایان دقت بولیور.
 «نه قو دوپاری» به «لوسیئن دو قو» طرفدن بو بحثه دائر یازیلان و فرانسه
 مطبوعاتنده بیوک بر اهمیتله تاقی اولونان بر مقاله ده بو نقطه مهمه شو صورته
 تلخیص ایدیلیور :

مجلس مبعوثاننك طرز خطا آلود تشکلی سیئسی اوله رق بو مجلسده
 آوو قاتلرک، غزته جیلرک، اطبانک، مأمورینک مقداری زراعت، صنعتکارانک،
 تجارتک مقداری اقلیتده بر اقور... شو حال اصول تعالیم و تربیه مرکز زاده
 ضالندرد... موازنه سی بوزولمش بر ملتک مجلس مبعوثانی بشقه درلو اوله ماز...»
 اصول تعالیم و تربیه اوزاتیلان بو ناخن اعتراض، یتشدکاری مکتبه قارشی
 وفاکار و منتدار اولان بعض محرینسک مؤاخذاته اوغرامقله برابر فرانسه
 تشکیلات سیاسیه سنده کی، اصول انتخاباتنده کی بوزو قاق همان عموم فرانسه ارباب

تدقیقچه تصدیق و تسلیم ایدلکده در . حتی بر مبعوث ، ده مولنک نشریاتی
«کسر شوق ایدن، الفای یأس ایدن آثار مؤلمه» وصفیله مؤاخذه ایدن برفرانسمز
مبعوثی بیله بو نقطه ده، فرانسه مجلس مبعوثاننک طرز تشکلی تخطئه ده مؤلف
مومالیه حق ویزه رک دیورکه : «اوت، فنانق اصول تربیه مزده دکل تشکیلات
سیاسیه مزده در. دوشکونلکمزک اصل سبب حقیقیسی اودر.»

بو مدافعه، بو تقييد نفس الامر، حقایق احواله نه درجه به قدر مطابقدر؟
فرانسه نك ضعیف انكتره نك قوتی ... فرانسه نك خسته لی انكتره نك حتی
تشکیلات سیاسیه دن بشقه ده نه کی عناصرك سلامت ویا فسادندن متولددر؟
بو مسئله نك اطرافیه فصل و مناقشه سی صحیحاً پك مطول تدقیقات و تعمیقانه
عرض احتیاج ایدر. شو مقاله ده صدد بحث مزدن ده خار جدر. مع هذا انقلاب اخیر
مسمودمز اعتباریه «ده موان» فرانسه و انكتره پارلمنتوری آره سنده یوروئدیکی
مقایسه بالخاصه یکی کیردی کمز حیات سیاسیه نك ایجابات حقیقیه سنی تعیینه مدار
اوله جق پك چوق حقایق اجتماعیه بی جامع اولدیغندن هر جهتی بالطبع احوال
مخصوصه مزه قابل تطبیق اوله ماقبله برابر عمومیت اعتباریه جمله مز ایچون
بر درس حکمت، بر مثال عبرت اتخاذینه لایق در. ایشه نقل آتی به بو ملاحظه
سائقدر : — دوام اولنه جدر —

معاهداتمز

۱۱

فرانسه قایتولاسیونلری

۷

۱ - الیوم مرعی اولان احکام

«معاهداتمزك التتجیسنده و فرانسه قایتولاسیونلرینه تخصیص ایلدیكم
مقالاتك ایکنجیسنده بیان ایتش اولدیغ وجه ایله عادات وزمانك تبدیلی ، دولتجه